

Sygn. akt V U 753/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2019 r. w Legnicy

sprawy z wniosku B. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o rekompensatę z tytułu pracy w szczególnych warunkach

na skutek odwołania B. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 24 października 2018 r.

znak (...)

oddala odwołanie

SSO Krzysztof Głowczyński

Sygn. akt VU 753/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 24 października 2017 r., znak: (...), odmówił przyznania wnioskodawcy B. C. prawa do emerytury z rekompensatą gdyż nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach; udowodnił 3 lata i 11 miesięcy i 24 dni takiej pracy. Jednocześnie nie uznał za wykonywane w takich warunkach okresów pracy w (...) S.A. Oddział (...)we wskazanych w decyzji okresach, w łącznym wymiarze 12 lat, 3 miesięcy i 27 dni.

W odwołaniu od powyższej decyzji B. C. podał, że do wynagrodzenia otrzymywał dodatek z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że we wskazanych w decyzji okresach wnioskodawca pracował jako specjalista ds. systemów komputerowych i specjalista projektant oprogramowania i że pracy na takich stanowiskach nie można równoważyć z uwagi na stopień szkodliwości dla zdrowia (narządu wzroku) z czynnościami pracowników w kartografii, czy przy montażu mikroelementów (wyrok Sądu Najwyższego z 02 lutego 2012 r., II UK 118/11). Odmienne stanowisko prowadziłoby do nieuzasadnionego zatarcia granicy pomiędzy pracą w szczególnych warunkach, a pracą w której jedynie pracownik

posługuje się komputerem, co aktualnie jest charakterystyczne dla wielu stanowisk pracy (por. wyrok SN z 08 marca 2010 r., II UK 236/09, z 17 grudnia 2014 r., II UK 172/14).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca B. C., ur. (...), jest uprawniony od (...) do przyznanej w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego decyzją z dnia 24 października 2018 r. emerytury. Wymieniony udowodnił 3 lata, 11 miesięcy i 24 dni okresów wykonywania prac w szczególnych warunkach.

(o k o l i c z n o ś c i n i e s p o r n e)

W okresie od 01 kwietnia 1987 r. do 13 marca 2000 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) S.A. Oddział (...) w G. kolejno na stanowiskach elektronika (od 01 kwietnia 1987 r. do 31 stycznia 1990 r.), specjalisty systemów komputerowych (poprzednia nazwa stanowiska: specjalista ds. projektowania i programowania systemów komputerowych w Stacji (...); od 01 lutego 1990 r. do 31 stycznia 1991 r.) i specjalisty projektanta (poprzednia nazwa stanowiska: specjalista projektant oprogramowania, starszy specjalista projektant oprogramowania; z przerwami od 01 lutego 1991 r. do 13 marca 2000 r.).

Pracę na wymienionych stanowiskach pracodawca uznał za wykonywaną w szczególnych, wystawiając na tę okoliczność świadectwo pracy. Zgodnie z jego treścią ubezpieczony wykonywał prace wymienione dziale XIV poz. 5 pkt 5 załącznika nr 1 wykazu A do zarządzenia MHiPM z 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego, a co do okresu od 01 lutego 1991 r. do 13 marca 2000 r. (z przerwami) dziale XIV poz. 24 pkt 1 załącznika nr 1 wykazu A do wskazanego wyżej zarządzenia.

Zgodnie z kartą obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracownika umysłowego z dnia 18 września 1991 r. do szczegółowych obowiązków ubezpieczonego na stanowisku specjalisty projektanta oprogramowania (od 01 lutego 1991 r.) należało między innymi:

- uruchamianie systemu komputerowego (...) w zakresie oprogramowania systemowego i użytkowego; prowadzenie pełnej dokumentacji procedur uruchamiania systemu,
- nadzór nad usuwaniem awarii systemu komputerowego; okresowe planowe uruchamianie programów diagnostycznych,
- wykonywanie konserwacji i motyfikacji istniejących programów; usuwanie błędów programowych, które wykryto podczas eksploatacji systemu komputerowego,
- prowadzenie prac nad optymalnym wykorzystaniem opracowanych systemów zbierania i przetwarzania danych; wdrażanie zmian do eksploatacji,
- bieżąca aktualizacja dokumentacji w zakresie wszelkich wprowadzanych zmian w oprogramowaniu podstawowym i użytkowym; prowadzenie pełnej dokumentacji źródłowej w zakresie wprowadzania zmian,
- inicjowanie prac dotyczących koncepcji rozwoju systemów komputerowych pod potrzeby służb technologicznych i techniczne kompleksu (...),
- wykonywanie analiz problemów podlegających automatyzacji przetwarzania; formułowanie wymagań dla systemów informatycznych,
- śledzenie na bieżąco osiągnięć krajowych i światowych w zakresie systemów komputerowych oraz wykorzystywanie ich w codziennej pracy,

- prowadzenie kompletnej i aktualnej dokumentacji dotyczącej systemu komputerowego (...) oraz prawidłowe jej zabezpieczenie,
- podejmowanie działań mających na celu usuwanie wszelkich zagrożeń stwarzających możliwość awarii,
- opracowywanie harmonogramów konserwacji i remontów urządzeń komputerowych znajdujących się w (...) Sterowni (...) koordynacja ich realizacji,
- prowadzenie bieżących zapisów ruchomych z wszelkich operacji i czynności związanych z bezpośrednim kontaktem z systemem komputerowym,
- opracowywanie instrukcji związanych z eksploatacją systemu komputerowego,
- udzielanie instrukcji i porad pracownikom bezpośredniej obsługi systemu w zakresie tego systemu,
- koordynacja w zakresie wykorzystania oprogramowania do mikrokomputerów będących w posiadaniu Kompleksu (...).

Wskazane wyżej obowiązki z niewielkimi zmianami zmodyfikowano w karcie stanowiskowej z 16 kwietnia 1998 r. Wnioskodawca był odpowiedzialny w szczególności za właściwą eksploatację systemu komputerowego (...), sprawną i szybką likwidację awarii tego systemu.

D o w ó d: w aktach osobowych – Karta obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności,

- Karta stanowiskowa.

Jako elektronik wnioskodawca wykonywał czynności związane z naprawą i konserwacją całego sprzętu komputerowego i monitorów ekranowych (...) firmy (...). Dodatkowo stanowił wsparcie dla programisty, bowiem był przewidziany na stanowisko specjalisty ds. projektowania i programowania. W ramach naprawy i konserwacji wskazanego sprzętu B. C. miał obowiązek zdemontowania podzespołów urządzeń, ich przeczyszczenia i odkurzenia. Komputer był usytuowany w centralnej sterowni (...), gdzie warunki nie były sterylne. W ramach obowiązków specjalisty systemów komputerowych, w okresie od 01 lutego 1990 r. ubezpieczony był zobowiązany do konserwacji napisanego przez (...) oprogramowania na komputer (...). Pracę tę wykonywał przy użyciu monitora i klawiatury. B. C. uzupełniał niedopracowania pod nowe potrzeby gotowego, dostarczonego do (...) oprogramowania. Poza tym przy użyciu monitora i klawiatury pisał programy wyliczające krzywe pracy pieca i inne programy niezbędne do funkcjonowania procesu produkcyjnego. Zmiana stanowiska od 01 lutego 1991 r. wynikała z reorganizacji (...) i przeniesienia komórki organizacyjnej, w której wnioskodawca pracował do innego wydziału. Zakres obowiązków w stosunku do tego jaki obowiązywał przed 01 lutego 1991 r. nie uległ zmianie, został powiększony. Wnioskodawca prowadził księgi związane z eksploatacją systemu komputerowego, dokumentację techniczną sprzętu i oprogramowania. W latach 1992-1993 wprowadzono (...) firmy (...) i w związku z tym wnioskodawca prowadził dodatkowe szkolenia z zakresu obsługi zarówno komputera jak i programu.

D o w ó d: wyjaśnienia wnioskodawcy, k. 28v.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t.jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 965 z późn. zm.), rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma on okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2). W myśl art. 23 ustawy, ustalenie rekompensaty następuje na wniosek

ubezpieczonego o emeryturę. Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2).

Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury (a w rozpoznawanej sprawie – prawo do rekompensaty), ustala się na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Rozporządzenie to stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia (§ 1 ust. 1). Z kolei w myśl § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W rozpoznawanej sprawie jedynie sporne było, czy wnioskodawca posiada co najmniej 15-letni staż pracy wymienionej w wykazie A dział XIV, poz. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r., w szczególnych warunkach, uprawniającej ją do rekompensaty określonej przepisami ustawy o emeryturach pomostowych. Istota sprawy wymagała ustalenia, czy B. C. wykonywał prace szczególnie obciążające wzrok i wymagające precyzyjnego widzenia – w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych i czy prace takie wykonywał we wskazanych w zaskarżonej decyzji okresach.

Na podkreślenie zasługuje wynikający z zebranego materiału fakt, że wnioskodawca był w tych okresach odpowiedzialny w szczególności za właściwą eksploatację systemu komputerowego (...) oraz sprawną i szybką likwidację awarii tego systemu. W przekonaniu Sądu wskazane w zakresach liczne obowiązki realizowane w oderwaniu od ekranu monitora komputerowego nie dowodzą, że wnioskodawca wykonywał prace szczególnie narażające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Brak jest bowiem wiarygodnych danych ku temu by twierdzić, że szczególnie narząd wzroku narażały wskazane w kartach obowiązków czynności związane z eksploatacją systemu komputerowego (...)i likwidacją awarii tego systemu. Jak wynika z wyjaśnień ubezpieczonego, w okresie od 01 kwietnia 1987 r. do 31 stycznia 1990 r. (2 lata, 10 miesięcy) wykonywał czynności związane z naprawą i konserwacją całego sprzętu komputerowego i monitorów ekranowych (...) firmy (...). Poza tym, w związku z wprowadzaniem (...) w latach 1992-1993 wnioskodawca prowadził dodatkowe szkolenia z zakresu obsługi zarówno komputera jak i programu. Wykonywanie wymienionych wyżej prac nie może być kwalifikowane do tych, jakie są wymienione w wykazie A, dział XIV poz. 5 wskazanego rozporządzenia. Z dokumentowanych zatem 12 lat, 3 miesięcy i 27 dni spornych okresów wykonywania prac w szczególnych warunkach należy wyłączyć nie mniej niż co najmniej 4 lata okresów, nie będących ze wskazanych wyżej przyczyn okresami wykonywania takich prac. Do rozważenia pozostawałby zatem jeszcze okres około 8 lat i 3 miesięcy. Wskazany wyżej okres wraz z uznanym przez organ rentowy okresem blisko 4 lat wykonywania prac w szczególnych warunkach jest niewystarczający do przyznania rekompensaty; ich łączny wymiar jest krótszy od wymaganych 15 lat. W tej sytuacji ocena charakteru wykonywanej w pozostałym spornym okresie zatrudnienia pracy, niezależnie od jej wyniku, nie doprowadzi do przyznania rekompensaty. Stąd Sąd odstąpił od oceny we wskazanym wyżej zakresie.

Niezależnie od powyższych rozważań w uzupełnieniu należy wskazać, iż przepisy regulujące prawo do emerytur wcześniejszych i emerytur pomostowych, i powiązanej z nimi rekompensaty, ze względu na ich szczególny charakter nie mogą być interpretowane rozszerzająco. W końcu także, w ocenie uznania za prace w szczególnych warunkach, ujętej w wykazie A, dziale XIV, pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r., praca przy użyciu komputera osobistego nie może być uznawana jako wykonywana w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych (por. postanowienie Sąd Najwyższego – Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 30 października 2013 r., II UK 282/13; Legalis numer 1033815). Nie ma pozytywnej regulacji normatywnej, która ex definitione pozwalałaby przyjąć, że każda praca w pełnym wymiarze na stanowisku pracy wyposażonym w monitor ekranowy jest pracą w szczególnych warunkach, w rozumieniu pkt 5, dział XIV, wykaz A rozporządzenia z 07 lutego 1983 r. (wyrok Sądu Najwyższego z 08 marca 2008 r., II UK 236/09). Praca z pomocą komputera nie jest pracą przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych (postanowienia Sądu Najwyższego z 22 marca 2012 r., I UK 403/11,

z 07 maja 2013 r., II UK 5/13). W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalona jest wykładnia, że posługiwanie się na stanowisku pracy komputerem nie jest wystarczające do uznania za pracę w szczególnych warunkach (por. wyroki z 19.09.2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329, z 08 marca 2010 r., II UK 236/09, z 02 lutego 2012 r., II UK 118/11, z 16 kwietnia 2013 r., II UK 236/12, z 29 stycznia 2014 r., I UK 376/13).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje zatem na to, że ustalenia zaskarżonej decyzji są prawidłowe bowiem wnioskodawca nie wykazał wymaganych co najmniej 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., pozbawione uzasadnionych podstaw odwołanie oddalił.